

Florø lufthavn, Flora kommune – vurderinger av naturverdier

Bakgrunn:

Området ble kartlagt 09.06.2013 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning i forbindelse med naturtypekartlegging av Avinor sine lufthavner. Det er registrert en arealmessig liten lokalitet av naturtypen strandeng- og strandsump som er vurdert som lokalt viktig (C). Siden det kun er registrert en lokalitet av verdi C er det kun laget et notat som oppsummerer naturforholdene og funn som ble gjort under feltarbeidet.

Figur 1. Ytre deler av rullebaneområdet på Florø lufthavn. Lufthavna ligger ut mot skjærgården med flere mindre øyer rett på utsiden. I bakgrunnen skimtes Skorpa og Batalden, to større øyer som ligger helt ut mot havgapet. Foto: Geir Gaarder.

Metode:

Undersøkelsene omfatter biologisk mangfold, inkludert planter, dyr og naturtyper. Det er lagt særlig vekt på kartlegging av naturtypelokaliteter, dvs. spesielt viktige områder for biologisk etter DN-håndbok 13 (DN 2007), samt rødlistearter (Kålås mfl. 2010). Eventuelle villkalliteter er vurdert ut fra DN-håndbok 11 (DN 2000).

Under feltarbeidet høsten 2013 ble hovedvekten lagt på naturtyper og rødlistearter blant karplanter, lav, moser og sopp, mens informasjon om virveldyr (pattedyr, fugl mv) i første rekke baserer seg på eksisterende kunnskap.

Feltarbeidet ble utført ved dels å gå rundt hele lufthavnområdet, på utsiden av sperregjerdet, men også med kjøring inne på banen og med korte stopp flere steder for å studere vegetasjonen nærmere innenfor sperregjerdet. Det ble tatt enkelte belegg av et par mindre vanlige strandplanter, men ikke av rødlistearter.

Det var delvis skyet, ganske pent vær og lite vind under feltarbeidet. Tidspunktet vurderes som godt egnet til å fange opp karplanter, lav og moser, og dels også hekkende fugl. Det var for tidlig på sesongen til å registrere marklevende sopp.

Innsamling av eksisterende kunnskap begrenser seg til samtaler med enkelte av lufthavnpersonalet, samt kontroll av offentlige databaser som Naturbase og Artskart.

Resultater:

Ingen verdifulle naturtypelokaliteter var kjent på forhånd, men en ble registrert under feltarbeidet.

Innenfor sperregjerdet er det hovedsakelig forstyrret mark (flekker med noe modifisert tidligere kystlynghei) og kunstmark (kunstmarkseng, asfalterte areal, gruslagte eller bebygde areal). På engpregede areal dominerer kulturmarks- og kunstmarksplanter. Det ble likevel ikke funnet gamle kulturmarksenger og de fleste kunstmarksengene var også artsfattige, selv om enkelte begynner å nærme seg betegnelsen ekstensivt utnyttet kunstmarkseng. Naturengarter som kystgrisøre (stedvis mye), samt mer spredt med engfrytle, tepperot, smalkjempe og tiriltunge var her typisk. I tillegg ble det registrert diverse mer trivielle engplanter som rødsvingel med flere.

Utenfor sperregjerdet er det mye kystlynghei, særlig på sørsiden, men også små partier i andre retninger. Det er snakk om både fukthei og mer veldrenert hei, men gjennomgående fattig. Heia bærer preg av å ha grodd igjen noen ti-år og det begynner nå å komme opp en del trær (furu, bjørk, rogn), samtidig som det er mye gammel røsslyng og noe einer. I fuktheia er det typisk med mye bjørneskjegg, mens bl.a. melbær opptrer sparsomt i veldrenert hei. Tilknyttet en liten skrent på sørsiden av rullebanen vokser det også noen yngre ospetrær og her ble det registrert fuktkrevende kryptogamer som brun korall-lav og rødmuslingmose på berget. Miljøet vurderes likevel ikke som godt nok utviklet til å betegnes som en viktig lokalitet med nordvendte kystberg.

På nordsiden er det en del forstyrret mark som følge av ulike menneskelige aktiviteter (veger, småbåthavner, industri), i mosaikk med restareal av naturmark (kystlynghei, bergknauser, fragment av strandenger). I ytre deler her er det små rester av strandenger, der ei noe eksponert bukt hadde en del havstarr og saltstarr, mens ei mer beskyttet brakkvannssump var dominert av sverdlilje og strandrør.

Figur 2. Engpreget kantsone til rullebanen med stedvis mye kystgrisøre. Dette er en indikator på artsrike kulturmarksenger. Men i tillegg var det også løvetann og andre mer negative indikatorer, samt at få andre naturengplanter ble registrert. Foto: Geir Gaarder.

Figur 3. Lita sump med tett bestand av sverdlilje, rett på nordsiden av rullebaneområdet i vestre, ytre del. Slike miljøer er verdifulle for bevaring av naturmangfoldet knyttet til kysten, men denne forekomsten ble vurdert å være for liten og artsfattig (samt at det er få slike rundt) til å skilles ut som spesielt viktig. Foto: Geir Gaarder.

Når det gjelder dyre- og fugleliv ble det under eget feltarbeid sett en del unge stormåker (gråmåke, svartbak) på utsiden av rullebanen i vest. Av spurvefugl ble diverse typiske arter registrert, som heipiplerke, gråsisik, grønnfink, gulsanger og tornsanger (mot sør). Strandsnipe (NT) ble hørt i ei bukt nord for rullebanen. Ansatte ved lufthavna bruker å observere større fugler her av og til, som havørn og vipe (NT), men hovedsakelig på streif og kanskje særlig om våren. På Artskart (Artsdatabanken 2013) ligger det inne noen funn av fugl gjort her i slutten av mai 2012, inkludert fiskemåke (NT) og sanglerke (VU). Begge arter kan hekke i nærområdet og en skal ikke helt utelukke hekking av sanglerke (VU) også innenfor lufthavnområdet.

Oter (VU) har ganske tydelig tilhold ved lufthavna, da flere små stier brukt av antatt denne arten ble sett, i første rekke på sørvestsiden av rullebanen. Det ble for øvrig opplyst at Avinor tidligere hadde søkt om fellingstillatelse for oter her, da det hender at dyr vandrer over selve rullebanen. For øvrig hender det at rødrev dukker opp, mens det er lite større pattedyr (som hjort) å se.

Figur 4. Sannsynligvis slynger det seg her en svakt utviklet (dvs. ikke mye brukt) otersti gjennom kystlyngheia på sørvestsiden av Florø lufthavn. Foto: Geir Gaarder.

Fremmede arter:

Slirekne, antatt parkslirekne, ble registrert på flere steder på lufthavnområdet. Parkslirekne er ført opp i kategorien «svært høy risiko» på svartelista (Gederaas mfl. 2012). Unge bestand i etableringsfasen ble observert bl.a. i kantsoner til selve rullebanen, og ved helikopterbasen på nordsiden står et stort, eldre bestand. I tillegg kommer flere mindre bestand i nærområdet der mot vest. Også litt rødhyll (HI – høy risiko) ble sett i dette området.

Figur 5. Lite bestand av slirekne, antatt parkslirekne inne på lufthavnområdet. Bestanden er tydelig nokså nyetablert og det er fare for at arten er i markert spredning rundt Florø lufthavn. Forekomsten bør fjernes. Foto: Geir Gaarder.

Skjøtsel og hensyn:

Det viktigste tiltaket vurderes å være bekjempe og utrydde forekomsten av slirekne på og inntil lufthavna, slik at arten ikke sprer seg ytterligere (noe som raskt skjer når en flytter på jordmasser). Inntil dette skjer bør en ha en svært restriktiv holdning til all flytting på løsmasser innenfor Avinor sitt ansvarsområde her. Slike masser bør behandles som spesialavfall (på samme måte som Statens vegvesen sin praksis) fram til all slirekne er fjernet. Området bør befares i vekstsesongen minst et år etter at fjerning er gjort slik at man kan konstatere at arten er konstatert borte fra området.

Nåværende skjøtsel av engareal inne på lufthavnområdet er visstnok med bruk av beitepusser to ganger i året. Hvis en på sikt ønsker å få etablert mer artsrike og blomsterrike naturenger her, er det nødvendig å gå over til redskap som fjerner dødt gras og ikke bare lar det hope seg opp.

Det vil generelt være ønskelig at det ikke foretas fysiske inngrep i kantsoner til rullebaneområdet i vest, både for bevare strandeng- og strandbergrester. En bør samtidig holde dette landskapet mest mulig åpent og fritt for trær og høye busker.

Strandområder i kantsonen til rullebanen bør befares årlig og avfall som har kommet dit av ulike årsaker bør fjernes.

Det er viktig ikke å sette i verk tiltak knyttet til lufthavna som vanskeliggjør fortsatt hevd av kystlyngheia på holmen Ausa vest av lufthavna (utenfor Avinors eiendom).

Figur 6. Holmen Ausa rett på vestsiden av rullebanen til Florø lufthavn. Her går det tydeligvis ennå sau og beiter og dette er sannsynligvis en verdifull kystlyngheilokalitet selv om den ikke ligger inne i Naturbase. Ut fra avstandsvurderinger virker den fattig og dominert av fukthei. Foto: Geir Gaarder.

Figur 7. Lita bukt med belter av havstarr og saltstarr på nordsiden av rullebanen i ytre deler. Lokaliteten ble under tvil vurdert å være for liten og artsfattig til å bli figurert ut som viktig naturtype. Foto: Geir Gaarder.

Figur 8. Tett bestand av grusstarr innenfor avgrenset naturtypelokalitet med strandeng. Arten forekommer ganske spredt og sparsomt i Sogn og Fjordane, men blir vanligere lenger nord i landet. Foto: Geir Gaarder.

Litteratur:

DN 2000. Direktoratet for naturforvaltning. Viltkartlegging. DN-håndbok 11-2000 (revidert internettversjon 2000).

DN 2007. Direktoratet for naturforvaltning. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN håndbok 13-1999. 2 utgave 2007.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. og Larsen, L.-K. (red.), 2012. Fremmede arter i Norge - med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Norge. 210 s.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Norges geologiske undersøkelse 2013a. <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>

Norges geologiske undersøkelse 2013b. <http://geo.ngu.no/kart/losmasse/>

Vedlegg:

Blindevika ved Florø lufthavn

Naturtype	Strandeng og strandsump
Utforming	-
Mosaikk	-
Verdisetting	Lokalt viktig (C)

Innledning:

Lokaliteten er beskrevet av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning 05.12.2013, basert på eget feltarbeid 09.06.2013. Undersøkelsen er gjort i forbindelse med naturtypekartlegging av norske lufthavner, på oppdrag fra Avinor. Det er ikke kjent tidligere registreringer fra lokaliteten.

Figur 9. Deler av strandenga og bukta, der sperregjerdet mot lufthavnen kan ses i bakgrunnen. Lokaliteten er liten og med begrenset med løsmasser og tilhørende strandengvegetasjon, men inne blant steiner og småknauser er det mange små flekker som til sammen danner er litt variert og ganske artsrikt miljø. Foto: Geir Gaarder.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger innerst i ei lita bukt på sørvestsiden av rullebanen ved Florø lufthavn. Lokaliteten er et litt beskyttet gruntvannsområde i skjærgården med en mosaikk av små bukter, strandberg og små strandengsflekker. Avgrensning er gjort mot rullebaneområder i nord, gjengroende kystlynghei i øst og mer åpen og eksponert bukt og strandberg i vest og sør. Berggrunnen består av gneis og er ganske kalkfattig.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Der er en del areal med fjæresonevannstrand, samt øvre og nedre strandberg. I tillegg finnes også litt areal som kan føres til midtre og øvre strandeng (trolig primært S7-3 og dels S7-6, kanskje også mindre innslag av fuktengsutforming S7-4, samt brakkvannsenger). Samlet sett dekker kanskje dette 30 % av arealet. Fragment av driftvoll (S3) finnes også.

Artsmangfold:

Lokaliteten er for liten og svakt utviklet til å bli spesielt artsrik, men flere typiske strandengsarter forekommer, som strandnellik, skjørbuksurt, fjæresauløk, rødsvingel, strandkjempe, strandkjeks, strandkryp, strandstjerne, samt strandkvann og klengemaure (i driftvollstendenser). I tillegg ble det også registrert litt havstarr og grusstarr her, som begge er mer uvanlige arter i distriktet. Grusstarr er neppe påvist nær Florø tidligere, og nærmest funnet på Svanøy. På strandnært berg vokser kystvrenge.

Fremmede arter:

Ingen fremmede arter er registrert innenfor lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Lokaliteten er nok litt påvirket i kantsoner av utfylling til rullebanen på lufthavna, men ikke mye. Ellers er det gjengroende kystlynghei rundt, der furu og boreale lauvtrær er på vei opp.

Del av helhetlig landskap:

Strandenger opptre bare som små flekker i landskapet i dette kystavsnittet, så selv om det finnes mange små øyer, holmer og bukter i området, så kan den bare i begrenset grad sies å være del av et helhetlig landskap.

Skjøtsel og hensyn:

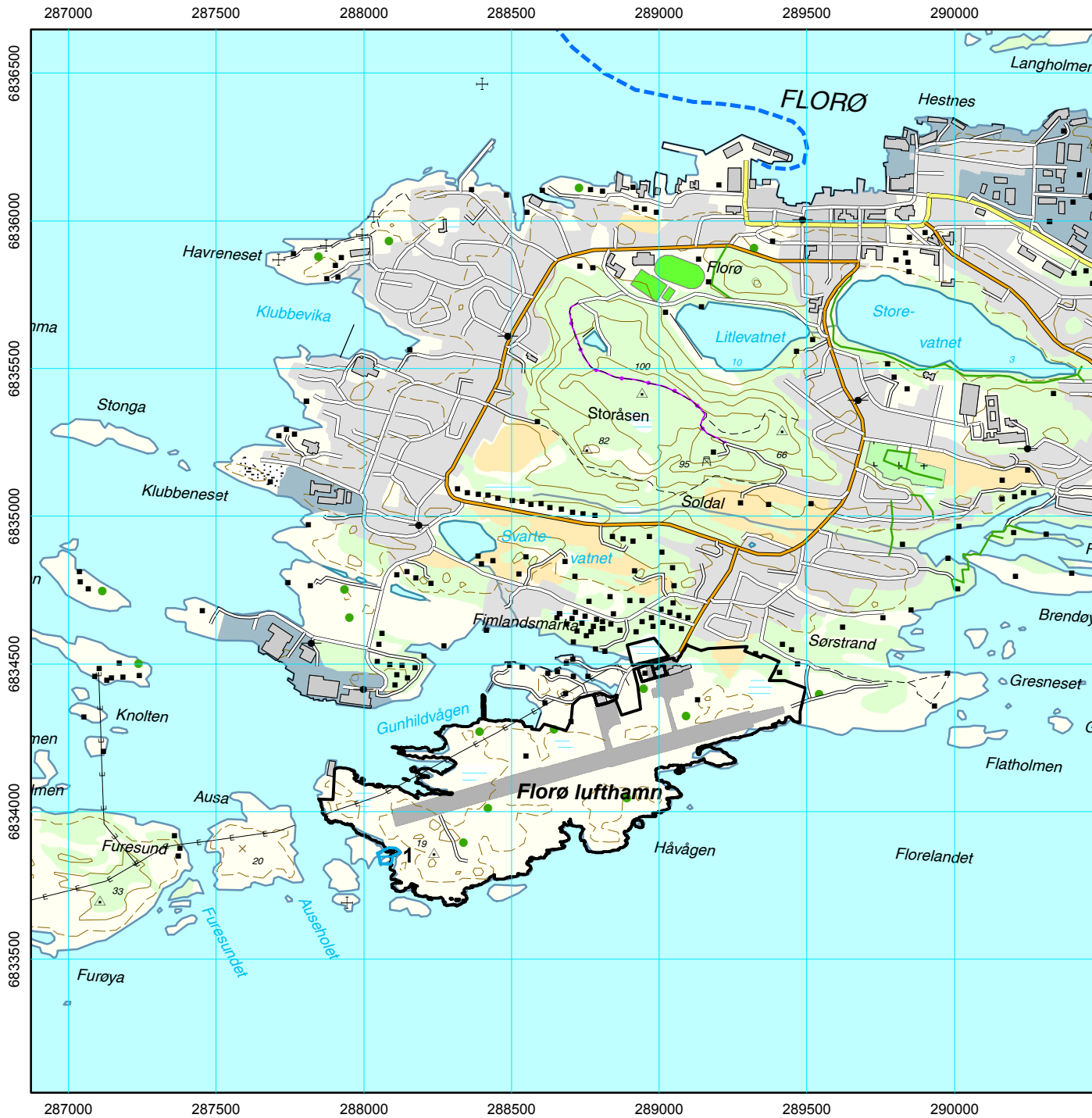
Det viktigste hensynet er å unngå fysiske inngrep ved dumping av løsmasser og søppel. I tillegg bør en unngå forurensning fra aktiviteter på lufthavna. Det er også en fordel for naturverdiene om landskapet holdes åpent, uten gjengroing av kystlyngheia inntil, da ikke minst fugler som vil benytte strandenga foretrekker et åpent landskap.

Verdisetting:

Lokaliteten er vurdert som lokalt viktig (C) (på grensa mot viktig (B)) da lokaliteten er en verdifull strandeng med lokalt sjeldne arter. Ingen rødlistearter er påvist, antall habitatspesialister er lavt, lokaliteten er ganske liten samt litt påvirket og dette tilsier lokalt viktig (C). Hevden vurderes å gi middels vekt (bare noe gjengrodd), tilstanden det samme (virker lite forurenset) og størrelsen (knappt 1 dekar med rein strandeng) tilsier knapt middels vekt.

Figur 10. Avgrenset strandenglokalitet i sørvestenden av rullebanen på Florø lufthavn. Lokaliteten ligger helt inntil rullebanen, men virker bare svakt berørt fysisk sett av denne. Blå prikker angir lokalisering av grusstarr og havstarr innenfor lokaliteten.

FLORØ LUFTHAVN

Biologisk mangfold

Naturtypelokaliteter

Lokalitetsnummer henviser til Forsvarsbygg BM-notat 3-2013

 Strandeng og Strandsump (G)

 Eiendomsgrense

Lokalitetsnr
1

Lokalitetsnavn
Blindevika

Verdi
C

Dato: 17.12.2013

Kartgrunnlag: N50, Avinors generelle avbale. Alle områder digitalisert med N5 bakgrunnsdata

Datum: Euref89 (WGS84)
Kartprojeksjon: UTM Sone 32

Målestokk
1:20 000

0 100 200M
